

II. PROBLEMATIKA GOSPODARJENJA

1. Skupno gospodarjenje

Osnovni ton gospodarjenju v zasebnem sektorju daje privatna lastnina in vse pravne posledice, ki iz nje izhajajo. Zakon o gozdovih daje lastniku gozda pravico do dela v svojem gozdu in mu omogoča sodelovanje pri odkazilu, po drugi strani pa je gospodarjenje z gozdom v rokah gozdarske organizacije in določeno z gozdnogospodarskim načrtom. Pri tem seveda prihaja do različnih gospodarskih interesov. Lastniku gozda gre predvsem za zadovoljitev svojega osebnega interesa, gozdnogospodarska organizacija pa mora skrbeti za zadovoljitev splošnega družbenega interesa.

Kot primer navajamo naloge v zvezi z biološko sanacijo posameznih gozdnih območij (Krim, Mokerc, Rakitna), kjer je zaradi sušenja jelke močno ogrožena trajnost donosov gozdov tako v družbenem kot zasebnem sektorju. Če k propadanju jelke, kot glavne drevesne vrste, dodamo še sušenje bresta, iz leta v leto pogostejše vetrolome in snegolome, pridemo do spoznanja o nujnosti kompleksnega in skupnega gospodarjenja z gozdovi, ki mora preseči individualne želje in interese.

Zaradi že omenjenih posamičnih interesov lastnikov gozdov pa je tako gospodarjenje neredko otežkočeno ter zahteva sodelovanje upravnih organov pri reševanju konfliktnih situacij.

2. Razdrobljenost gozdne posesti

Po podatkih gozdnogospodarskih organizacij je v naši občini skupno 5.656 lastnikov gozdov, ki imajo v lasti 21.626 ha gozdov. Od navedenega števila lastnikov gozdov jih ima 4.760 status kmeta, 896 pa je nekmetov.

Zaradi prometa z gozdovi (prodaja, dedovanje ipd.) so parcele majhne in v povprečju ne presegajo 0,90 ha. Tako stanje je posledica zakonskih rešitev, ki so dovoljevale drobljenje zasebne posesti do te mere, da lahko trdimo, da spada Slovenija med dežele z največjo razdrobljenostjo parcel tako kmetijskih kot gozdnih zemljišč. Zlasti v kmetijski proizvodnji predstavlja razdrobljenost parcel močen omejitveni faktor za doseganje večje ekonomičnosti.

Z novelacijo Zakona o gozdovih (Uradni list SRS, št. 18/85), ki omejuje delitev gozdnih parcel, pričakujemo, da se stanje ne bo več slabšalo, kakšnega bistvenega izboljšanja stanja na tem področju pa vsaj v kratkem času ne moremo pričakovati.

Razdrobljenost gozdne posesti vsekakor neugodno vpliva na organizacijo gozdne proizvodnje v zasebnem sektorju, vendar pa razdrobljenost sama po sebi ne predstavlja bistvenega problema, kajti parcele bi se tehnično in organizacijsko gledano dalo združiti ter bi se z njimi lahko gospodarilo tako kot z vsako drugo večjo površino. Problem je v tem, da se spreminja lastništvo ter interesi njihovih lastnikov. Vse skupaj pa se odraža pri odkazilu, doseganju plana blagovne proizvodnje, izvrševanju gozdnogospodarskih načrtov, gojitvenih delih ter pri organizaciji gozdne proizvodnje.

Vsi ti problemi so najbolj prisotni v ZKGGP Kočevje, TOK Ribnica, DE Velike Lašče kjer že nekaj let beležimo močno zaostajanje realizacije planirane blagovne proizvodnje. To zaostajanje gre predvsem na račun manjšega poseka glede na odkazilo, v manjši meri pa tudi na račun t. i. črne sečnje, ki po mnenju gozdnogospodarskih organizacij zajema 5-15% rednega odkazila. Nedovoljenega razreza je sicer mnogo manj, kljub temu pa na območjih posameznih TOK oz. TOZD gospodarstva letno beležijo 5-10 primerov, ki jih v sodelovanju z gozdarsko inšpekcijo tudi preganjajo.

3. Gozdovi v lasti občanov, ki nimajo statusa kmeta

Kot je bilo že omenjeno, je poleg 4.760 lastnikov gozdov, ki imajo status kmeta, v občini evidentirano tudi 896 lastnikov gozdov, ki nimajo statusa kmeta. Ti imajo v lasti 1.227 ha gozdov kar pomeni, da na posameznega lastnika odpade 1,37 ha gozda.

Z Zakonom o kmetijskih zemljiščih je določeno, da sme imeti občan, ki se ne šteje za kmeta največ 0,5 ha gozda. To pomeni, da imajo lastniki gozdov – nekmetje v povprečju 0,87 ha gozda nad zakonsko dovoljenim maksimumom oziroma skupno 780 ha gozdov nad maksimumom.

PREDLOG PREDLAGATELJA

Izvršni svet skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik je na svoji 14. seji dne 20. 8. 1986 obravnaval problematiko gospodarjenja in zasebnega lastništva gozdov v občini in sklenil, da gradivo predlaga zborom skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik v obravnavo in sprejem.

IZVRŠNI SVET

PROBLEMATIKA GOSPODARJENJA IN ZASEBNEGA LASTNIŠTVA GOZDOV v občini Ljubljana Vič-Rudnik

I. UVOD

Na območju občine je skupno 27.751,81 ha gozdov oz. 51% vseh površin. V zasebni lasti je 21.626,75 ha gozdov, v družbeni lasti pa 6.125,06 ha gozdov.

Gozdovi so razvrščeni v dve gozdnogospodarski območji: gozdnogospodarsko območje Ljubljana in gozdnogospodarsko območje Kočevje.

Z gozdovi gospodarijo naslednje gozdnogospodarske organizacije:

	zasebni/ha	družbeni/ha	skupaj/ha
GG Ljubljana	17.292,33	3.964,81	21.257,14
ZKGP Kočevje	3.424,00	1.502,00	4.926,00
Komunalno podj.			
»Rast«	910,42	260,99	1.171,41
Ljubljanske mlekarne	—	397,26	397,26
Skupaj:	21.626,75	6.125,06	21.751,81

Po zakonu skupno gospodarijo z gozdovi, ki so družbena lastnina in z gozdovi na katerih je lastninska pravica samoupravno organizirani delavci in združeni kmetje v gozdnogospodarskih organizacijah.

Gospodarjenje z gozdovi se izvaja po desetletnem gozdnogospodarskem načrtu območja. Z njim se ugotavlja stanje gozdov, določa biološko optimalno izkoriščanje, gojenje in varstvo gozdov z namenom zagotavljanja trajnosti gozdov in njihovih splošno koristnih funkcij. Z gozdovi se gospodari izključno na podlagi potrjenih strokovnih usmeritev vsebovanih v gozdnogospodarskih načrtih. Vsi izjemni posegi v gozdove s sečnjo na golo

Po določilih Zakona o kmetijskih zemljiščih iz leta 1979 so bili občani dolžni v roku 2 let prilagoditi obseg svojih zemljišč določbam zakona.

Na podlagi podatkov GG Ljubljana pa ugotavljamo, da se zakon ni izvajal, saj je v srednjeročnem obdobju 1981-85 GG Ljubljana odkupilo samo 19,7 ha gozdov, 3,3 ha pa je pridobilo z darilno pogodbo.

Dinamika odkupa gozdnih zemljišč po letih od 1/1-1980 do 30/5-1986 in k. o. v občini Ljubljana Vič-Rudnik:

k. o.	leto	št. primerov	površina/ha
Ig - Studenec	1980	1	2,3360
Jezero			1,0800
Kamnik pod Krimom		1	2,3117
Preserje			3,3313
Lanišče	1981	1	3,3327
Vrbljenje	1982	1	1,4135
Tomišelj			3,3801
Iška vas	1983	1	2,3169
Rakitna		1	0,0475
Polhov Gradec		1	0,9982
-	1984	-	-
Dobrova	1985	1	2,4745
Odkupljeno skupaj		1	19,6897
Darovano		1	3,3327
Skupaj:			23,0224

Po našem mnenju je tako stanje posledica interesov lastnikov gozdov, ki želijo zadržati gozdove zaradi njihove ekonomske vrednosti po drugi strani pa tudi zaradi premale aktivnosti gozdnogospodarskih organizacij pri pridobivanju gozdov, ter zaradi pomanjkljivih podatkov v zemljiški knjigi tako, da gozdnogospodarske organizacije težko najdejo pravega lastnika.

III. UGOTOVITVE, PREDLOGI IN USMERITVE

A. Ugotovitve

1. Razdrobljenost gozdnih parcel je dosegla tako stopnjo, da že negativno vpliva na organizacijo gozdne proizvodnje ter izvajanje gozdnogospodarskih načrtov.

2. Skupno gospodarjenje z gozdovi v zasebnem sektorju je izredno kompleksna naloga, ki zahteva temeljito usklajevanje med interesi lastnikov gozdov ter ohranjanjem splošnih koristnih funkcij gozdov.

3. Obseg črnih posekov in nedovoljenih razrezov zahteva stalno pozornost in nadzor pristojnih organov in služb.

4. Lastniki gozdov, ki nimajo statusa kmeta niso upoštevali določil Zakona o kmetijskih zemljiščih ter niso uskladjali velikost svoje posesti z veljavnimi predpisi.

B. Predlogi in usmeritve

1. Komite za kmetijstvo, gozdarstvo in preskrbo naj v sodelovanju s premoženjsko pravno službo opozori lastnike gozdov, da morajo velikost lastnine prilagoditi določilom zakona o kmetijskih zemljiščih.

2. Gozdnogospodarske organizacije, ki gospodarijo z gozdovi na območju občine Ljubljana Vič-Rudnik so dolžne pripraviti program prevzema presežkov gozdov od lastnikov gozdov, ki se ne štejejo za kmete.

3. Komite za urejanje prostora in varstva okolja je dolžan voditi evidenco izvajanja programa prevzema presežkov gozdov od lastnikov, ki se ne štejejo za kmete.

4. Izboljšati je potrebno sodelovanje med lastniki gozdov in gozdnogospodarskimi organizacijami predvsem pri pripravi in izvajanju gozdnogospodarskih načrtov ter pri določanju medsebojnih obveznosti.

5. Pristojni organi in službe naj povečajo nadzor nad izvajanjem črnih posekov, nedovoljenih razrezov in prometom z lesom.

PREDLOG PREDLAGATELJA

Izvršni svet skušnice občine Ljubljana Vič-Rudnik je na svoji 7. soji dne 11. 6. 1986 obravnaval Prikaz stanja in aktivnosti na področju naravne in kulturne dediščine v občini Ljubljana Vič-Rudnik in sklenil, da ga posreduje delegatom zborov občinske skupščine v obravnavo in sprejem.

Ob obravnavanem gradivu je izvršni svet zazvel naslednja stališča:

1. Komite za družbene dejavnosti skupaj z drugimi upravnimi organi, strokovno organizacijo ter kulturno skupnostjo skrbi za izvajanje aktivnosti pri razglašanju in vzdrževanju kulturnih in zgodovinskih pomnikov ter na ravni znamenitosti, ki so opredeljene s srednjeročnim oz. dolgoročnim planom.

2. Pomembna aktivnost in prioriteta naloga občine je, da po razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov poskrbi za njihovo ustrezno označitev.

3. Nujno je treba zagotoviti, da se neizpolnjene naloge iz dok. Ljubljana 2000 na področju varovanja naravne in kulturne dediščine čimprej izvedejo. Na to problematiko je izvršni svet že opozarjal pred letom dni, saj je zaradi tega nadaljnje načrtovanje in razvoj Lj. barja onemogočen in predstavlja enega od najbolj perečih problemov, ki ga je treba razrešiti še v letošnjem letu. To bo omogočalo izkoriščanje Lj. barja tudi v druge namene. Na Lj. barju naj se ne gre v celovito varovanje s strogim režimom, kjer ne bodo dovoljeni nikakršni posegi, za ostali del pa naj velja mlačnejši režim (ki ne bo onemogočal melioracij in gospodarjenja na področju kmetijstva).

4. Izvršni svet daje pobudo, da se čimprej pripravi kategorizacija spomenikov po pomenu, ki naj bi se v skladu z ugotovitvami razglasili na republiški, mestni oz. občinski ravni. Zagotoviti je treba časovno usklajeno akcijo in se izogniti podvajanju odlokov.

5. Med pomembnejše naloge naše in širše družbenopolitične skupnosti uvrščamo aktivnosti za določitev primerne in perspektivne namembnosti gradov in podobnih objektov, ki nimajo ustreznega uporabnika oz. ustrezne rabe, predvsem za grad Turjak in Polhov Gradec, ki sta zelo pomembna na področju varovanja kulturne dediščine in za kar se izvajajo tudi določena vlaganja. Nujno potrebno je pripraviti ustrezen program tako dolgoročen, kot z vidika takojšnje turistične izrabe teh objektov s tem, da se uredi sedanje stanje, kar velja zlasti za grad Turjak, ki je zelo obiskan, vendar brez ustrezne ponudbe izletnikom oz. obiskovalcem. V program je treba opredeliti nosilce, ki so: komite za družbene dejavnosti, komite za družbeno planiranje in gospodarstvo ter Ljubljanski regionalni zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine in roke.

6. Za ustrezno vzdrževanje meščanske arhitekture je potrebno poleg zagotovitve oprostitve plačila dela prometnega davka za vlaganje v take objekte preko vključitve v ustrezno zadrugo ali organizacijo oz. s spremembo zakona, oblikovati tudi kreditno politiko, ki bi vzpodbudila pri imetniku spomeniško pomembnega objekta interes za gospodarjenje z objektom ter omogočila vzdrževanje skladno s sprejetimi strokovnimi usmeritvami.

Ljubljanski banki - SKB Ljubljana daje izvršni svet pobudo, da za sredstva, namenjena za obnovo zaščitenih objektov, nudi ugodnejše kreditne pogoje, s čimer bomo povečali interes lastnikov za obnavljanje teh objektov.

7. Čimprej je potrebno izdelati evidenco naravne in kulturne dediščine ter pri tem izhajati iz že pripravljenih strokovnih osnov, ki so nastajale ob izdelavi prostorskih izvedbenih aktov. Nosilec naloge je Ljubljanski regionalni zavod, ki naj pripravi ustrezen predlog za pripravo evidence s terminskim planom.

Za tehnično dediščino so podatki še manj dodelani, zato bo potrebno zanj napraviti celoten pregled in jo zavarovati v skladu s sprejeto zakonodajo.

8. Okrepiti je treba vlogo strokovnih organizacij pri varstveni kulturni vzgoji, kar je ena od njihovih zakonskih dolžnosti. V sodelovanju z VVO, KS, društvi in DPS je potrebno zagotoviti ustrezno prezentacijo delov naravne in kulturne dediščine.

9. Glede splošnih ugotovitev, da so strokovne organizacije kadrovsko slabo zasedene, kar velja tudi za Ljubljanski regionalni zavod, mora Ljubljanski regionalni zavod v sodelovanju z Ljubljansko kulturno skupnostjo in ostalimi, ki jih pokriva, pripraviti srednjeročni plan razvoja te organizacije, pri čemer mora upoštevati izhodišča o tesnejšem sodelovanju z že ustanovljenimi drugimi strokovnimi organizacijami in dopolniti odlok o ustanovitvi Ljubljanskega regionalnega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine.

IZVRŠNI SVET